OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ Lausunto
KUPO 25.10.2016

Valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle

Asia: HE 134/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Teema: Audiovisuaalisen kannustinjärjestelmän käyttöönotto

Tekesin avustusvaltuutta ehdotetaan lisättäväksi 9,5 milj. eurolla audiovisuaalisen alan tuotantokannustimen käyttöönotosta johtuen. Uuden kannustimen tavoitteena on nostaa Suomen kilpailukykyä sekä kotimaisten että kansainvälisten tuotantojen toteuttamispaikkana.

OKM lausuu asiasta kunnioittaen seuraavaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkökulmasta on erittäin tervetullutta, että Tekesille osoitettaisiin avustusvaltuus av-tuotantokannustimeen, ja ministeriö pitää kannustimen rahoitukseen ehdotettua noin 9,5 miljoonan tasoa oikeana. Av-kannustinjärjestelmän tarkoituksena on toimia sekä yritystoiminnan kasvun ja kansainvälistymisen että audiovisuaalisen kulttuurin kehittymisen välineenä. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että nyt perustettava av-kannustin täydentää hyvin olemassa olevaa elokuvien tuotannon ja audiovisuaalisen kulttuurin edistämiseen tarkoitettua avustusjärjestelmää.

Asiaa valmistelleen työryhmän ehdotukseen sisältyi kaksi vaihtoehtoista ratkaisua kannustinjärjestelmää hallinnoivaksi tahoksi, Suomen elokuvasäätiö tai Innovaatiorahoituskeskus Tekes. Järjestelmän sijoittuminen osaksi Tekesin rahoituspalveluita tuo uuden, elinkeinopoliittisen ulottuvuuden av-alan tuotantokentän kilpailukyvyn ja osaamisen kehittämiseen.

Työryhmän ehdottama malli on ns. maksuhyvitysjärjestelmä, jossa toteutuneeseen kulutukseen perustuva rahallinen korvaus hyvitetään tuottajalle jälkikäteen. Ehdotettu maksuhyvitys olisi 25 % hyvityskelpoisesta kulutuksesta. Maksuhyvitystä voisi hakea tuotantoon tai sen osaan, joka täyttää kulttuurituotteen kriteerit. Kokonaisbudjetin vähimmäismäärän asettaminen suhteellisen korkealle edistäisi kasvuhakuisten ja kunnianhimoisten tuotantojen syntymistä. Lisäksi se vähentäisi päällekkäisyyttä Suomen elokuvasäätiön myöntämien tuotantotukien kanssa.

Maksuhyvitys on EU:n valtiontukisäännöksissä tarkoitettua valtion tukea ja se toteutetaan ns. yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen puitteissa. Tukia audiovisuaalisten tuotantojen edistämiseen koskeva ryhmäpoikkeusasetuksen 54 artikla edellyttää, että tuki suunnataan kulttuurituotteelle ja että jäsenvaltiolla on tehokas menettely tuotteen luokittelemisessa kulttuurituotteeksi. Osaksi Tekesin hallinnoimaa kannustinjärjestelmää on kehitettävä tällainen menettely, jossa on käytettävissä riittävä asiantuntemus sen arvioimiseksi, ovatko kannustinjärjestelmän piiriin hakeutuvat tuotannot kulttuurituotteita.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että järjestelmästä kehitetään hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, ml. kriteereiden selkeys. Myös systemaattinen järjestelmän toimivuuden, vaikutusten ja tulosten vuotuinen seuranta on erittäin tärkeää. Järjestelmän toimivuuden ja uskottavuuden kannalta on myös tärkeää, että kannustinjärjestelmä toteutetaan toistaiseksi voimassa olevana eikä määräaikaisena.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että kannustimella tulee olemaan merkittävä vaikutus kotimaisen audiovisuaalisen alan kehittymiseen ja vahvistumiseen ja sen lisäksi myös taloudellisia kerrannaisvaikutuksia muuhun elinkeinoelämään, esimerkiksi matkailuun.